

Success per art sursilvan sin il bastiment

Passants ed amaters han visità l'exposiziun da Gioni Defuns

■ (anr/vi) Dus Sursilvans han ristgà da far in experiment. Ed igl è reussi: Questa fin d'emna èn pliras tschient persunas vegnidas sin il bastiment «Pfannenstiel» a guardar ils maletgs da Gioni Defuns. Pertge pomai expona in artist sursilvan sin in bastiment a Turitg? La primavaira passada ha il pictur Gioni Defuns gì visetas en ses atelier a Darvella. Igl era Hans Dietrich, il directur da las interpresas da navigaziun da Turitg. En il discurs tranter directur e pictur è tuttenina naschida l'idea per in'exposiziun sin il Lai da Turitg.

Per il solit van talas ideas en embli-danza. Quella giada betg. Malgrà che Defuns è in artist che retira sias forzas da l'ambient muntagnard, è l'idea d'exponer «sin il lai» adina puspè turnada en ses patratgs ed ha cumenzà a plaschair.

Passants ed amaters

Las interpresas da navigaziun da Turitg organischan las pli differentas occurrenzas sin lur bastiments: sauts, tschaveras e sa chapescha excursiuns. Ma fin uss n'aveva Dietrich anc mai fatg in'exposiziun d'art sin in bastiment turitgais. Tuttina ha el decidì la stad da far in'emprova.

L'experiment ha cumenzà la gievgia passada sin il bastiment «Pfannenstiel» ch'è stà staziunà al Bürkliplatz a Turitg. En l'intern dal bastiment eri endrizza ina pitschna galaria ed ils visitaders han era gì la pussaivladad da prender in sitg a la bar dal bastiment.

In public maschadà ha profità da la chaschun da guardar art sin in bastiment. Dad ina vart eri simplamain passants cun mirveglias. Da l'autra vart èn era blers amaters da l'art da Defuns

Tschertga Gioni Defuns in'otra via artistica cun sia nova seria da maletgs?

FOTOS C.CADRUVI

vegnids per vesair ils pli novs maletgs da Defuns. Intgins amaters han era organisà entiras gruppas da visita.

Suenter quest bun resun èsi pussaivel ch'il directur dals bastiments da Turitg organischa ulteriuras exposiziuns sin il lai, e forsa puspè cun artists sursilvans.

Excursiun u nova via?

Betg sulet pertutgant il lieu è l'exposiziun da Defuns stada in novum. Era ils maletgs han purschì surpraisas. Tgi

ch'enconuscha las lavurs da Defuns, sa ch'el plazzescha savens ina cuntrada muntagnarda amez ses maletgs. Igl è per il solit ina cuntrada picturada a moda filigrana. Sur e sut las muntognas lascha l'artist pulit bler spazi, ch'ins po interpretar sco tschiel u sco planira u spunda.

Ma aposta per Turitg ha Defuns manglegià ina nova seria. Questa seria musa in'erupziun da colurs e furmas. Entant ch'ins inscuntra sin ils maletgs «vegl» plitost furmas gittas, parade-

schan sin ils maletgs novs furmas radundas ch'empleneschan l'entira tailla.

Igl para sco sch'in vulcan fiss rut ord las muntognas. Ils novs maletgs espriman temperament e curaschi. La disciplina che Defuns demussava fin uss è sco scuada davent.

I vesa ora sco sche Defuns giess ina nova via. I vegn ad esser interessant d'observar, sch'el resta sin questa via che maina en in mund abstract, u sch'igl è stà be in pitschna excursiun en l'abstracziun.

Tge è la filosofia da l'artist?

Gioni Defuns sa regorda exact dal datum ch'el ha cumenzà a picturar. Igl è stà ils 10 da mars 1991. El fascheva gist in praticum da studi en la clinica Beverin. Là, en l'atelier per ils patients, ha el remartgà ch'i plascha ad el da malegiar. Sinaquai ha el cumenzà a picturar «sco in sturn». «Jau hai malegià entiras notgs ed hai empruvà ora tut las colurs e tecnicas.» El saja autodidact e na haja mai gì gust da studieggiar art: «Jau sun ì avunda a scola.»

Oz viva Defuns per gronda part da l'art. Ma fin ch'igl è stà uschè lunsch han el e sia dunna savens stui morder sin ils dens. «Perkletg ha l'Alma laschè far mai tut quai», di Defuns: «Jau dovr la vart da la musa.»

Sco pictur ma era sco chantadur èsi impurtant per el da far insatge per il pievel. El na vul betg far art elitar e prenda en cumpra ch'el vegn ignorà dad instituziuns sco il Museum d'art a Cuira.

I na sa zuppa nagins «messadis perderts» en la pictura da l'artist da Darvella. «I sto plaschair a mi ed jau stoss esser persvadì da mes maletgs», punctuescha Defuns. La resursa principala per la lavur artistica chatta el en la natira, era sche la vita quotidiana d'ozendi sa mova pli e pli fitg en ina direcziun artificiala: «Sch'jau pos seser insanua sut ina planta, sun jau cuntent e sent: Atgnamain èsi sulet quai che vala insatge.»

